

VESTİBÜLO POZİSYONDA GÖMÜLÜ MAKSİLLER KANİNLERİN TEDAVİSİ

Dr. İlken KOCADERELİ *

Doç. Dr. Ayhan ENACAR **

ÖZET: Vestibulo pozisyonda gömülü maksiller kanin dişlerin tedavisinde cerrahi ve ortodonti işbirliği ile atake gingiva korunacak şekilde kaldırılan flabin daha vestibülde sütüre edilmesi tekniğinin uygulanması periodontal sağlığı korumakta; başarılı ve stabil sonuçlar oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Gömülü maksiller kaninler.

SUMMARY: THE TREATMENT OF IMPACTED MAXILLARY CANINES HIGH IN THE VESTIBULE. *The combined surgical - orthodontic treatment of buccally impacted maxillary canines by a surgical procedure which was aimed to suture the flap high in the vestibule over the teeth is described. This method of surgical exposure protects attached gingiva and a future mucogingival defect can be avoided.*

Key Words: *Impacted maxillary canines.*

GİRİŞ

Dental arklarda yer olmadığı için sürememiş veya yer mevcut olmasına rağmen sürememiş dişlere gömük dişler denir (1,2). Ortodontik diş gömüklüğüne en sık maksiller kanin dişlerde rastlanmaktadır (3). Etkenler arasında ark boyutu yetersizliği, küçük maksilla, sürmekte olan dişin pozisyonu, ektopik follikül, diş etrafında kalsifiye kapsül veya fibröz yumuşak doku olması, diş germlerine travma, prematür kök kapanması, ankiloz, lateral keserlerde anormali sayılabilir (4,5,6).

Maksiller kaninler, birinci molar ve santral kesicilerle birlikte kalsifikasyona başlar fakat erüpsüyon için iki kat fazla mesafe katederler. Bu uzun gelişme ve uzun erüpsüyon döneminde çevresel etkilere açıktırlar (5).

Gömülü kaninlerin tedavisi ile ilgili pek çok makale yayınlanmıştır (7,8,9,10). En basitinden sıralanacak olursa:

- süt kaninlerin çekilmesi ve spontan erüpsüyon için beklenmesi;
- cerrahi olarak açılım, ortodontik ataçman yerleştirilmesi ve kaninin dental arktaki yerine alınması;
- gömülü kaninin çekilmesi ve kanin yerine birinci premolar dişin getirilmesi;
- otojen transpantasyon.

Cerrahi ortodonti işbirliği ile tedavide gömülü dişin üzerindeki yumuşak dokunun tamamen kesilip uzaklaştırıldığı "basit komple expoz" tekniğinde erüpsüyon sonrası marjinal yumuşak dokuda dişeti çekilmesi gözlenmektedir (11) ki klinik periodontal tecrübelerle göre diş çevresinde atake gingiva bulunmaması o bölgede alveoler kemik kayıplarına da neden olmaktadır (12,13).

Gömülü dişlerde tedavi sonrası dişeti çekilmesi ve radiküler kemik kaybı olmaması amacıyla geliştirilen alternatif teknik (14) vertikal insizyonlarla atake gingivanın serbestleştirilmesi ve oluşan flabin gingivale doğru katlanarak daha vestibulde suture edilmesidir. Böylece ortodontik tedavi ile arktaki yerine alınan gömülü dişte yeterli atake gingiva sağlanır ve ileride oluşabilecek mukogingival defekt önlenerek hastanın periodontal sağlığı korunur.

Periodontal dokuların ve atake gingivanın korunması amacıyla cerrahisi yukarıda anlatılan teknikle yapılmış iki olgu sunulmuştur.

BİRİNCİ OLGU

10 yaşında sistemik yönden sağlıklı erkek çocuk (M.G.), üst ön dişleri arasındaki aralığın kapatılması isteğiyle ailesi tarafından H.Ü. Dişhekimliği Fakültesi Ortodonti Anabilim Dalı kliniğine getirilmiştir.

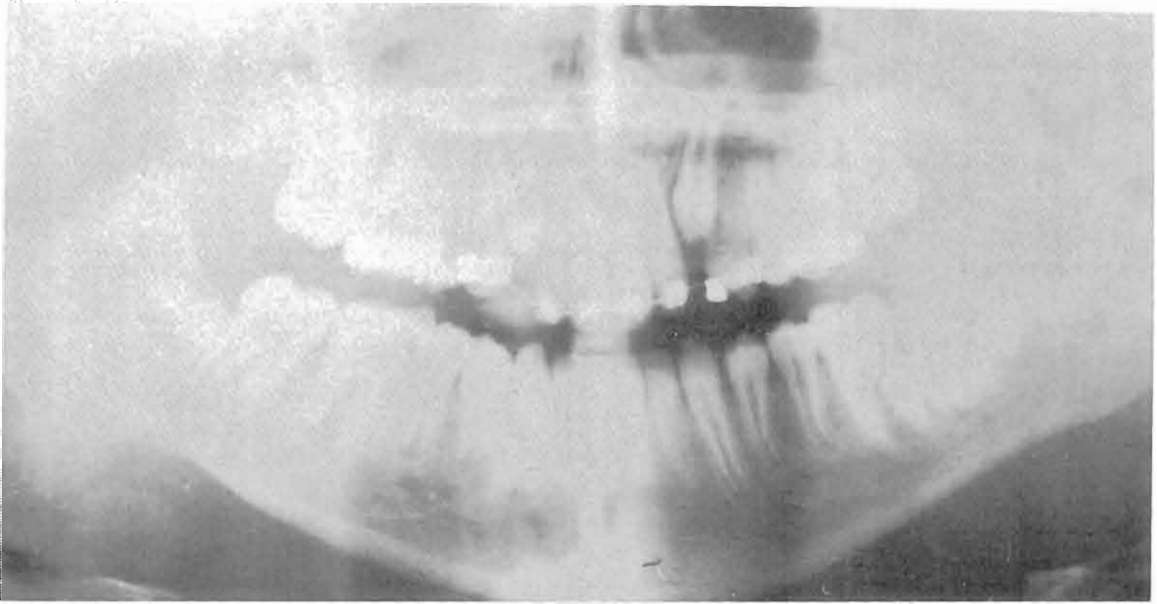
Klinik muayenede karma dentisyonda Sınıf I molar ilişkisi belirlenmiştir. Hastada sağ üst süt kanin ağızda mevcutken, sol üst süt kanin çürük nedeniyle önceden çekilmiştir (Resim 1 - A,B,C).

* Hacettepe Üniversitesi, Dişhekimliği Fakültesi, Ortodonti Anabilim Dalı, Araştırma Görevlisi.

** Hacettepe Üniversitesi, Dişhekimliği Fakültesi, Ortodonti Anabilim Dalı, Öğretim Üyesi

Resim 1 A, B, C: Birinci olgunun tedavi başı ağız içi görüntüleri

Resim 2: Gömülü kaninlerin pozisyonunu gösteren panoramik röntgen (birinci olgu)

Resim 3 A, B, C: Cerrahi olarak üzerleri açılan kaninler

Resim 4 A, B, C: Birinci olgunun tedavi sonu ağız içi görüntüleri

Resim 5: Birinci olgunun retansiyon sonu üçüncü yıldaki ağız içi görüntüsü

Radyolojik inceleme sonucu (Resim 2) sağ ve sol maksiller daimi kaninlerin vestibülde vertikal pozisyonda gömülü oldukları belirlendi ve spontan erüpsiyon için bir süre beklenmesine karar verildi. Üst sağ süt kanin dışı çektilirdi. Üst ark braketlendi. Üst sağ ve sol daimi kaninlerin yeri açılarak sürmeleri beklendi. 8 aylık takip sonunda

pozisyonlarında bir değişiklik olmayınca kaninlerin cerrahi - ortodonti işbirliği ile sürdürülmesine karar verildi. Üst sağ ve sol maksiller kaninler atake gingiva korunacak şekilde vestibülden kaldırılan flebin daha vestibülde sütüre edilmesi tekniği (14) ile ortaya çıkarıldı ve üzerlerine braketleri yapıştırıldı (Resim 3 - A,B,C).

Resim 6 A, B, C: İkinci olgunun tedavi başı ağız içi görüntüleri

Resim 7: Gömülü kaninlerin pozisyonunu gösteren panoramik röntgen (ikinci olgu)

Resim 8 A, B, C: İkinci olgunun tedavi sonu ağız içi görüntüleri

Resim 9: İkinci olgunun retansiyon sonu üçüncü yıldaki ağız içi görüntüsü

Sabit mekanikle yaklaşık bir yıl süren ortodontik tedavi sonucunda kaninler dental arktaki yerlerini aldılar (Resim 4 - A,B,C). Braketlerin çıkarılmasından sonra retansiyon için maksiller hawley apareyi takıldı. Retansiyon döneminin bitiminden üç yıl sonra alınan rekordlarda stabilitenin korunduğu, kaninler etrafındaki gingivanın sağlıklı ve normal seviyede olduğu gözlemlendi (Resim 5).

İKİNCİ OLGU

19 yaşında bir genç kız olan M.T. maksiller süt kanin dişlerinin değişmemesi şikayetiyle kliniğimize başvurmuştur. Klinik muayene sonucunda Sınıf I molar ilişkisi, simetrik orta hat ve persiste maksiller süt kaninler tespit edilmiştir (Resim 6 - A,B,C).

Radyolojik incelemede sağ ve sol daimi maksiller kaninlerin vestibülde gömülü oldukları belirlendi (Resim 7). Hastanın persiste maksiller süt kaninlerinin ekstraksiyonuna ve daimi kaninlerin spontan erüpsiyonu için bir süre beklenmesine karar verildi. Maksiller sağ ve sol süt kaninler çektirildi ve hasta 6 ay takip edildi. Daimi kaninlerin pozisyonlarında herhangi bir değişiklik gözlenemeyince cerrahi olarak üzerlerinin açılmasına karar verildi. Vestibülde ve vertikal olarak gömülü kaninlerin üzeri, kaldırılan flebin daha gingivalde suture edilmesi tekniği ile açıldı ve braketleri yapıştırıldı. Sabit mekanik uygulaması ile kaninler dental arktaki yerlerini alınca braketler çıkarıldı (Resim 8 - A,B,C). Retansiyon sonrası üçüncü yılda alınan rekordların analizi sonucu stabiliteninin korunduğu izlenmektedir (Resim 9).

Gömülü kaninlerin tedavisinde amaç yalnızca dişi arktaki yerine almak değil, periodontal dokuları ve periodoniyumu sağlıklı stabil bir yapı oluşturmaktadır. Bu nedenle uygulanan cerrahi tekniğin ve cerrahi-ortodonti işbirliğinin önemini vurgulamak gerekir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- 1- Mead SV Cooperation between the orthodontist and oral surgeon in the diagnosis and care of impacted teeth. Am J Orthod 37 355-59: 1951.
- 2- Von der Heydt K The surgical uncovering and orthodontic positioning of unerupted maxillary canines. Am J Orthod 68; 256-76: 1975.
- 3- Moyers RE Handbook of Orthodontics 2nd ed. Year Book Medical Publisher Chicago,1963: p 327.
- 4- Bishara SE Kommer DO McNeil MH Montagano LN Oesterle LJ Vounquist HW Management of impacted canines. Am J Orthod 69; 371-87: 1976.
- 5- Dewel BF The upper cuspid: its development and impaction. Angle Orthod 19; 79-90: 1949.
- 6- Levin MP, D'Amico RA: Flap design in exposing unerupted teeth. Am J Orthod 65; 419-22, 1974.
- 7- Williams BH Diagnosis and prevention of maxillary cuspid impaction. Angle Orthod 51; 230-40: 1981.
- 8- Hunter SB Treatment of the unerupted maxillary canine. Br Dent J 154; 294-6: 1983.

9- Graber TM Orthodontics principles and practice 3rd ed. WB Saunders, Philadelphia: 1972, pp 750-1.

10- Sain DR Hollis WA Togrye AR Correction of superiorly displaced impacted canine due to a large dentigerous cyst. Am J Orthod Dentofac Orthop 102; 270-6: 1992.

11- Kohavi D Zilberman Y Becker A Periodontal status following the alignment of buccally ectopic maxillary canine teeth. Am J Orthod 85; 78-82: 1984.

12-Clark D The management of impacted canines Free physiologic eruption J Am Dent Assoc 82: 838, 1971.

13- Lang NP Harold L The relationship between the width of keratinized gingiva and gingival health J Periodont 43; 623, 1972.

14- Vanarsdall RL Herman C Soft-tissue management of labially positioned unerupted teeth. Am J Orthod 72; 53-64, 1977.

Yazışma Adresi:

Dr. İlken Kocadereli

H.Ü. Dişhekimliği Fakültesi

Ortodonti Anabilim Dalı 06100 Ankara